

Sygn. akt V KK 360/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Hofmański (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cezar

SSA del. do SN Barbara Du Château

Protokolant Joanna Sałachewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Lucjana Nowakowskiego
w sprawie K. A.

skazanego z art. 284 § 2 kk i in. kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 kwietnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 czerwca 2011 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 9 listopada 2010 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 29 czerwca 2011 r., którym utrzymano w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 listopada 2010 r., między innymi wobec K. A., zaskarżony został kasacją przez obrońcę tego skazanego. Domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku, a także utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w K., autor kasacji podniósł szereg zarzutów rażącej obrazu prawa procesowego, która – Jego zdaniem – miała wpływ na treść orzeczenia. Zarzuty te odwołują się przede wszystkim do domniemanych uchybień prawu procesowemu, polegających na niezachowaniu przez Sąd Apelacyjny należytych standardów wyznaczonych przez prawo uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego. I tak, twierdzi obrońca skazanego, iż Sąd Apelacyjny rażąco naruszył art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozpoznanie, względnie nienależyte rozpoznanie szeregu zarzutów wskazanych w apelacji obrońcy skazanego (zarzuty oznaczone w kasacji literami od a do k). Ponadto podniesiono zarzut obrazu art. 452 § 2 k.p.k. w związku z art. 453 § 2 k.p.k. w związku z art. 6 k.p.k., poprzez pozostawienie bez rozpoznania przez Sąd Odwoławczy drugiego wniosku dowodowego złożonego przez K.A. na podstawie art. 452 § 2 k.p.k. i art. 453 § 2 k.p.k. w trakcie rozprawy odwoławczej w dniu 26 maja 2012 r., podczas gdy przeprowadzenie dowodu z dokumentów załączonych do tego wniosku miało istotne znaczenie dla potwierdzenia okoliczności, co do rażących nieprawidłowości występujących w postępowaniu przygotowawczym oraz składania fałszywych zeznań przez świadków /.../, które to dowody stanowią dowód niewinności K. A. w przedmiotowej sprawie. W ostatnim z podniesionych zarzutów, obrońca skazanego wskazał na naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie wskutek nieuchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji, pomimo iż wyrok ten zawierał liczne naruszenia przepisów prawa procesowego, które miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, Prokurator Apelacyjny wniósł o oddalenie kasacji obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadnej. Stanowisko to zmodyfikował na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej, domagając się oddalenia kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest zasadna. W pierwszym rzędzie należy odnieść się do kluczowego w sprawie zarzutu naruszenia przez Sąd Odwoławczy art. 433 § 2 w związku z art. 457 § 3 k.p.k. Zarzut ten został w kasacji sformułowany w sposób chaotyczny i nadmiernie rozczłonkowany, co nie ułatwiało jego rozpoznania. Skonfrontowanie wniesionej w sprawie apelacji obrońcy K. A. z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego prowadzi jednak nieodparcie do wniosku, że uzasadnienie to nie odpowiada wymaganom określonym przez przepisy prawa procesowego wskazane w kasacji jako naruszone. Do szeregu kwestii akcentowanych w apelacji Sąd Apelacyjny nie odniósł się w ogóle (zarzuty oznaczone w apelacji jako 3, 4, 8 i 11), inne zaś skwitował kilkoma standardowymi zdaniami, z których wynika, że akceptując ustalenia faktyczne, na których oparto zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji, Sąd odwoławczy zwolniony jest od konieczności pogłębionej analizy zagadnień, do których zarzuty te odnoszą się (w szczególności zarzuty apelacji oznaczone jako 5 i 10). Także inne podniesione w zwykłym środку odwoławczym zarzuty nie zostały rozpoznane wnikliwie, w sposób nie korespondujący z wagą przedmiotowej sprawy. Wprawdzie uzasadnienie orzeczenia jest jedynie dokumentem sprawozdawczym, jednak pozostaje jedynym pryzmatem oceny wnikliwości, z jaką Sąd odwoławczy rozpoznał apelację. W przedmiotowej sprawie ocena ta wskazuje na pobieżność rozpoznania zarzutów apelacyjnych, która czyni niemożliwym przeprowadzenie pełnej kasacyjnej kontroli zaskarżonego orzeczenia. Ta okoliczność uznana została za decydującą o konieczności uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Wskazać ponadto należy, że także w takim zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny wywiódł w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku powody, dla których uznał je za niezasadne, przytoczona argumentacja uznana została przez Sąd Najwyższy za wysoce wątpliwą. Odnosi się to przede wszystkim do zarzutów określonych w apelacji jako 6 i 7 (korespondujących z zarzutami kasacji określonymi w pkt g oraz h). Podnosząc te zarzuty, obrońca

skazanego wskazał w apelacji, że Sąd Okręgowy w K. nieprawidłowo ujawnił w postępowaniu dowodowym całe akta spraw [...] Sądu Rejonowego w K., przechodząc do porządku dziennego nad tym, że w aktach tych znajdują się protokoły wyjaśnień współoskarżonego W. S. i świadka P. K., które wyjaśnienia i zeznania są odmienne w swej treści od tych, które złożone zostały w rozpoznawanej sprawie. Jak twierdził w apelacji obrońca, Sąd Okręgowy w K. naruszył art. 389 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 391 § 1 i 3 k.p.k., poprzez nie odczytanie na rozprawie tych protokołów, tym samym czyniąc niemożliwym ustosunkowanie się do istotnych rozbieżności i sprzeczności. Odpowiadając na ten zarzut, Sąd Apelacyjny ograniczył się do wskazania, że wyjaśnienia oskarżonego S. oraz świadka K. złożone zostały w sprawach o odrębnych przedmiocie, a w sprawie niniejszej oskarżony S. i świadek K. składali wyjaśnienia i zeznania przed sądem, a ponadto odczytano na rozprawie ich oświadczenia złożone w postępowaniu przygotowawczym. Ustosunkowując się do tej kwestii, Sąd Najwyższy zauważył, że podnosząc przedmiotowy zarzut apelacyjny w sposób niezmiernie ogólnikowy, obrońca nie wskazał na czym miałyby polegać rozbieżności i sprzeczności pomiędzy wyjaśnieniami i zeznaniami, ani w czym miałyby wyrażać się wpływ wskazanych uchybień na treść orzeczenia. Nie zwalniało to jednak Sądu odwoławczego od zbadania wyjaśnień oskarżonego S. i świadka K. pod kątem ich zgodności, względnie rozbieżności i wywiedzenia w uzasadnieniu orzeczenia, dlatego zarzut apelacyjny uznany został za niezasadny. Zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wypowiedź Sądu Apelacyjnego żadną miarą nie może być uznana za adekwatną odpowiedź na omawiany tu zarzut.

Odrębnego rozważenia wymaga zarzut określony w kasacji jako m. W istocie, na rozprawie odwoławczej przed Sądem Apelacyjnym, w dniu 26 maja 2011 r. oskarżony A. złożył dwa wnioski dowodowe (k. 7949 i 7970). Wnioski te nie zostały jednak – jak twierdzi autor kasacji – oddalone. Przeciwnie, z postanowienia znajdującego się na karcie 8194 wynika, że wnioski te zostały uwzględnione, a tym samym dokumenty złożone przez oskarżonego zaliczono w poczet materiału dowodowego. Problem polega wszelako na tym, iż faktycznie dowodu z przedmiotowych wniosków nie przeprowadzono, a w

uzasadnieniu zaskarżonego wyroku znajdujemy jedynie zdawkowe stwierdzenia odnosząc się do tej kwestii, z których wynika, że treść dokumentów załączonych do wniosku „nie wykazała wpływu na treść zaskarżonego wyroku, w szczególności będąc również, de facto, powtórzeniem linii obrony oskarżonego”. Nie dowiadujemy się zatem ani tego, jakie dokumenty były przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego, ani też tego, z jakiego powodu nie mają ona znaczenia przy kompleksowej ocenie dowodów zgromadzonych w przedmiotowej sprawie. Zgodzić się zatem trzeba z obrońcą skazanego, że naruszono w postępowaniu odwoławczym prawo oskarżonego do rzetelnej kontroli odwoławczej, stanowiące wszak istotną komponentę gwarantowanego przez art. 6 k.p.k. prawa do obrony.

Za niezrozumiały uznał natomiast Sąd Najwyższy zarzut obrazy art. 437 § 2 k.p.k. (pkt n). Nie wiadomo bowiem w jaki sposób przepis określający rodzaje rozstrzygnięć sądu odwoławczego miałby być przez ten sąd naruszony. Odczytując intencje autora kasacji przez pryzmat art. 118 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy uznał ten zarzut za niesamodzielny, zaś jego podniesienie w kasacji za ekspresję przekonania jej autora, że Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie powinien był uznać za trafne zarzuty sformułowane w apelacji, a tym samym wybór rodzaju jego rozstrzygnięcia należy uznać za wadliwy. Taki zarzut powinien był jednak wskazywać jako naruszony art. 438 k.p.k., który zawiera nakaz uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia w wypadku stwierdzenia wymienionych w tym przepisie uchybień. Kwestię tę, wobec stwierdzenia zasadności innych, omówionych powyżej zarzutów kasacyjnych, Sąd Najwyższy pozostawił poza zakresem dalszych dociekań.

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia w całej rozciągłości wniosków obrońcy oskarżonego K. A. Zakres, w jakim uznano za zasadne zarzuty kasacyjne, nie kreuje podstaw do uchylenia wyroku wydanego w sprawie przez Sąd pierwszej instancji. W tej sytuacji Sąd Najwyższy uchylił jedynie zaskarżony wyrok w części odnoszącej się do K. A. i w tej części przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, nie znajdując jednocześnie podstaw do zastosowania w sprawie

wyjątkowej instytucji procesowej przewidzianej w art. 435 k.p.k. Ponownie rozpoznając wniesioną w sprawie apelację obrońcy oskarżonego K. A., Sąd Apelacyjny rzetelnie odniesie się do podniesionych w niej zarzutów. W przekonaniu Sądu Najwyższego, ewentualne niedostatki pierwszoinstancyjnego rozpoznania sprawy, będą mogły być konwalidowane w postępowaniu odwoławczym, z wykorzystaniem określonych w art. 452 § 2 k.p.k. instrumentów procesowych umożliwiających uzupełnienie postępowania dowodowego.

Sąd Apelacyjny pamiętał będzie także o tym, że rozpoznając apelację, w której zakwestionowano wyrok Sądu Okręgowego w całości w zakresie odnoszącym się do oskarżonego K. A., nie jest związany granicami podniesionych w apelacji zarzutów (art. 434 § 1 *in fine* k.p.k. *a contrario*), w związku z czym wyrok Sądu Okręgowego w K. podlega kontroli odwoławczej także w płaszczyźnie orzeczonej wobec niego kary.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.